

Referat af fællesmøde med ældrerådet og det ordinære handicaprådsmøde den 3. november 2020

Fællesmøde mellem Handicaprådet og Ældrerådet - Kl. 16.00-18.00

- 1. Velkommen – ved mødeleder og formand for Ældrerådet Jan Radzewicz**
- 2. Besøg af Rådmanden for Sundhed og Omsorg, Jette Skive. Tema: Ensomhed blandt ældre.**

Jette Skive nævnte at ensomhed er en ting, der kan ramme os alle. Sundhed og Omsorg har fået penge fra finansloven til at sætte indsatser i gang for at forebygge og dæmme op for ensomhed. Der er mange indsatser i gang i kommunen i civilsamfundet og i foreninger. Coronakrisen har medvirket til at vi kan se et meget stort samfundssind, hvor bl.a. også foreninger nu har tilpasset sig situationen og gjort aktiviteter tilgængelige på trods af de svære omstændigheder med restriktioner og smitterisiko.

Jette Skive nævnte 5 ting, som der er sat i gang i Sundhed og Omsorg:

- Der er gennemført 36 udflugter med frokost (endagsture) med 25 borgere pr. gang (Coronasikkert)
- Tilbud til ældre, der oplever psykisk mistrivsel. Pga. ekstern finansiering er der blevet ansat en psykolog resten af 2020, som har fokus på den mentale trivsel.
- Der tænkes i løsninger til alle, der mangler nogle fysiske mødesteder. Dvs. indkøb af praktiske ting, så folk kan mødes på trods af krisen.
- Indsats til ældre, der har begrænset deres deltagelse for at komme med i fællesskabet. 31 råd og organisationer har modtaget 615.000 til initiativer til 1:1- relationer.
- Opsporing af ensomhed i hjemmeplejen.

Det var blot en lille del af, det der er gang i.

Jette Skive opfordrede deltagerne til selv at komme med ideer til, hvad man kan gøre i Corona-tiden.

Herefter var der et supplerende oplæg af Maj Morgenstjerne, bl.a. om den kommende ensomhedsplan. Oplægget fra Maj er vedlagt til medlemmerne af handicaprådet.

Byrådet har vedtaget, at der skal udarbejdes en fælles ensomhedsplan. Derudover har Sundhed og Omsorg arbejdet på deres egen ensomhedsplan.

Et par pointer fra oplægget:

Ensomhed oplevet bredt i befolkningen i Aarhus – også blandt borgere på plejehjem og i hjemmeplejen.

Det er svært at måle ensomhed – men alligevel har Sundhedsstyrelsen anslået, at ensomhed

- koster samfundet 8 mia. kroner årligt
- er årsag til ekstra 770 dødsfald årligt
- 8400 tabte leveår årligt, samt ekstra somatiske og psykiatriske indlæggelser og sygefravær

Processen for arbejdet med ensomhedsplanen ser ud som følger:

- November-december: Administrative drøftelser og drøftelser i politiske udvalg og Ældrerådet, Handicaprådet og Frivilligrådet.
- Januar-februar: Inddragelse og dialog med civilsamfundet (Herunder også Handicapråd, Ældreråd og Frivilligråd)
- Marts-april: Opsamling på input og temadrøftelse i Aarhus Byråd

- Maj: Høring og politisk behandling af Ensomhedsplanen

Efter oplægget var der dialog om ensomhed blandt ældre og handicappede. Nogle af pointerne, der blev nævnt var:

- Øget mulighed for skriftlig kommunikation med nogle i stedet for altid en telefonlinje. Det vil gavne de hørehæmmede.
- Frivillige er vigtige, men kommunen har også en stor rolle i forhold til boligforhold, transport, belysning og ledsagelse for at forebygge ensomhed.
- De ældre skal have nogle opgaver
- Systemet som det er nu, mistænkeliggør ældre, når man har en side på nettet, hvor man anonymt kan angive andre om socialt bedrageri – altså om man bor sammen.
- Strukturen medvirker til ensomhed. Anti-ensomhed / fællesskab skal ligge i vores hverdag. Måske skal vi tvinges til at gøre noget – tvinges til at gå en omvej – tvinges til noget deltagelse?
- De ældre skal have nogle opgaver
- Boligområdet som en tryk ramme for dem, der ikke umiddelbart har lyst til mange fællesskaber.
- Storskærm og andre digitale løsninger som nogle oplagte muligheder også i Corona-tiden.
- Unge-følge-venner er svært især i Corona-tiden, for de er ikke så stabile.
- Vi skal oplære de nye generationer til fællesskaber – f.eks. det der sker i Generationernes Hus.
- Fokus på personalets kompetencer: Hvad gør personalet, når man opdager ensomhed?
- Se på overgange mellem arbejdsliv og ældre-liv.

3. Debat og dialog imellem rådene om temaet: Ensomhed blandt ældre – herunder digital tilgængelighed.

Pointer og ideer fra debatten:

- Ensomhed opstår alle steder.
- Alternative boformer i kommunalt regi.
- Bruge virtuelle løsninger for at holde fast i folk, så de ikke bliver ensomme.
- Det er den sidste flytning – fra ældrebolig til plejebolig, der ofte er en udfordring.
- Inspiration fra USA. Her tager lokalsamfundet sig af nogle af pasningsopgaverne.
- Spørge folk om, hvordan de gerne vil bo.
- Det er en politisk/ kommunal opgave at bruge penge på ledsagelse og transport (som en af forudsætningerne for fællesskaber)

Hvad kan vi forestille os om en klagefunktion, mægler eller lign. i forlængelse af organisationsændringen i MSO?

Jan Radzewicz nævnte indledningsvis, at det oprindelige oplæg til klagefunktion relation til organisationsændringen i MSO er taget ud af oplægget – og spørgsmålet lagt over i det såkaldte byråds opgaveudvalg. Dette udvalg kommer kort inde i det nye år med anbefalinger til byrådet om, hvordan bl.a. klagefunktioner og øget dialog med borgerne.

Tilbagemeldinger fra rådene:

- Det skal ikke være den samme person, som man møder til daglig, man skal klage til.
- Der skal være konsekvenser, hvis der sker fejl, så det ikke bare fortsætter.
- Måske kunne vi vende tilbage til det såkaldte sociale råd, som vi har haft tidligere?
- Det har altid været de pårørende, der har været årsag til, at der er sket nogle ændringer efter sager på botilbud, og alligevel sker der meget sjældent noget. Det er den samme situation på handicapområdet som på ældreområdet.
- Der er behov for et andet slags samarbejde.

Det blev aftalt, at de to formænd for ældrerådet og handicaprådet taler sammen for at aftale nærmere om en fælles henvendelse til byrådets opgaveudvalg for at få dialog med dette politiske udvalg, inden de kommer med deres betænkning til byrådet.

4. Evaluering af dagens fællesmøde

Det var et godt fællesmøde.

5. Eventuelt

Handicaprådets formand kvitterede for dagens fællesmøde – og ser frem til næste års fællesmøde og den videre dialog rådene imellem.

Handicaprådsmøde d. 3. november 2020 kl. 18.00-19.30

1. Godkendelse af referat fra sidste Handicaprådsmøde d. 28. september 2020

Referatet godkendt.

Herunder hvilken suppleant der indtræder i stedet for Jan Sejersdahl Kirkegaard?

Fra MBU indtræder Lotte Fensbo i handicaprådet.

2. Danmarkskortet

Ruth Lehm nævnte, at Danmarkskortet rummer mange vurderinger og nogle komplekse sager. Forvaltningerne får en del læring ud af kortet. Og Jens Lassen supplerede med at sagerne aldrig vil kunne blive 0, da borgerne altid har ret til at klage.

Der var flere forskellige input fra handicaprådets deltagere. Nogle af disse var bl.a.:

- Der må også være et mørketal – og mange familier har ikke mulighed for at gøre yderligere.
- Hvad er det for en kommune vi gerne vil have?
- Kunne man lave et udvalg, der kunne kigge på det her system?
- Ikke alle forstår klagemuligheden.

Formanden nævnte, at organisationerne ville tage initiativ til et møde med kommunen for at få drøftet tallene i bund.

3. Magtanvendelse overfor børn. V/ Birgit Høg

Der er ikke på samme måde lovgivning på børneområdet som på voksenområdet i forhold til magtanvendelser. På børneområdet er der grundloven, som reference ift. at den enkeltes privatliv er ukrænkeligt. Herudover er der procedurer for, hvordan man som fagperson skal forholde sig. Hvis der finder en magtanvendelse sted, skal det registreres. Det er et individuelt medarbejderansvar og et ansvar for institutionen at udfylde et skema om magtanvendelse. Det opbevares på institutionen. Den stedlige leder vurderer om magtanvendelsen er tilladt eller ej. Her kan det komme til, at den øverste chef skal ind over ellers sagen politianmeldes. På skoleområdet opbevares data i E-dok (kommunens journalsystem). Forvaltningen ser om der er et mønster i anmeldelserne. Specialklasselærere bliver undervist i forebyggelse og registrering af magtanvendelse. Det er en on-going proces, som aldrig stopper. Det er Birgit der er underviser.

Mette nævnte, at B&U-udvalget følger med i udviklingen på børneområdet.

Det blev bemærket, at det er svært med en dialog om området, når handicaprådet f.eks. ikke har nogle centrale tal på området.

Det blev aftalt, at handicaprådet på et af møderne i det kommende år beder Mette om at briefe om, hvad B&U-udvalget har talt om ifm. magtanvendelser på børneområdet.

Det blev også aftalt, at rådets medlemmer får fremsendt notatet fra 2017 om, hvordan kommunen arbejder med magtanvendelser på børneområdet.

4. Corona – fortsat

Notatet kvalificeres med følgende bemærkninger fra rådet:

Der er tale om "reduktion af støj omkring de unge". Der suppleres med en pointe med om læring i forhold til de elektroniske og digitale værktøjer under Corona-krisen. Der er tale om, at 108 borgere har fået skåret ned i hjælpen. Det bliver præciseret.

Det blev aftalt, at notatet efterfølgende sendes til borgmesteren til orientering.

Det blev i forlængelse af punktet aftalt, at handicaprådet på et efterfølgende møde kunne få et overblik over de forskellige Corona-tiltag, der er blevet foretaget i forvaltningerne for at kompensere for krisens konsekvenser for borgerne.

5. Høring: Kvalitetsstandard for Sundhed og Omsorg 2021.

Der var ros fra handicaprådet til layoutet, som nu er tilgængeligt. Desuden var det glædeligt, at det nu direkte fremgår, at der ikke nødvendigvis skal være et plejebestand for at få praktisk hjælp, hvis der er tale om et handicap.

6. Evaluering af dagens møde

Det var et godt møde. Mette pointerede, at man efterhånden i rådet har vænnet sig til den digitale mødeform. For det fungerer rigtig godt nu.

Finn orienterede om, at julefrokosten er aflyst i år pga. Coronaen, så der er ingen fælles spisning i rådet. Man kan håbe på et sommer-spise- arrangement i 2021.

Det næste møde i december 2020 bliver også online.

7. Eventuelt

Nina nævnte, at det virtuelle dialogmøde om Bæredygtighedsplanen virkede overfladisk og ikke engagerende. Ruth Lehm svarede, at det netop er formålet med processen om Bæredygtighedsplanen, at den skal være involverende og byde ind til dialog.